

Eylemsizlik Oyunu

Yigit Özgür

Bu ay bir oyun oynayacağız. Bunun için birkaç madeni para, bir parça kağıt ve bir iskambil kartı gerekiyor. Önce bir kağıt parçasını ince bir şerit oluşturacak şekilde kesin. Madeni paraları üst üste kağıdın üzerine yerleştirin; küçük bir kule oluşsun. Sonra kağıdı hızlıca çekin. Ne oldu? Paralardan oluşan küçük kule devrildi mi? Eğer devrildiyse, bir daha deneyin, ama bu kez kağıdı daha hızlı çekin.

Şimdi, madeni paraları yeniden üst üste dizin. Diğerleriyle aynı boyutta bir başka parayı, masanın üzerinde kaydırarak, yaptığınız kuleye hızlıca fırlatın. Eğer bunu yeterince hızlı yapabilirsiniz, yalnızca alttaki paranın yerinden fırladığını göreceksiniz. Üstteki bozukluklara ne oldu?

Son olarak, oyun kartını (bulamazsanız, bir karton parçası da olur) geniş ağızlı bir süt şişesinin ya da bir bardağın üzerine koyun. Üzerine de bir metal para yerleştirin. Kartın kenarına fiske vurun. Kart yerinden fırladığında paraya ne oldu?

Nasıl Oluyor?

Bu oyunlar, "hareketin birinci yasası" olarak da bilinen Newton yasasına bağlı olarak geliyor. Bu yasaya göre, duran bir cisim harekete geçirmek için ya da hareket eden bir cisim hızlandırmak, yavaşlatmak ya da yönünü değiştirmek için bu cisme kuvvet uygulamak gerekir. Duran bir cisim, siz ona kuvvet uyguladığınızda sanki hareket etmek istemez gibidir. Bu nedenle bu olaya "eylemsizlik" deniyor.

Duran madeni paraların altındaki kağıdı aniden çektiğinizde, kağıt bu süre içinde paralara yeterince kuvvet uygulayamadığından paralar çok az hareket eder. Yine, duran madeni paralara hızla fırlattığınız bir başka madeni para, en alttaki paraya büyük bir kuvvet uygulayarak onu dışarı fırlatır. Ancak en alttaki para, üstteki paralara, fırladığı yönde yeterli kuvvet uygulayamadığından, bunlar yerlerinde kalırlar.